ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เรื่อง รับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ด้วยพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปและการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยมีข้อมูลเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย

๑.๑ กำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคล และกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในหรือส่งไปค้านอกราชอาณาจักร บังคับใช้แรงงานบริการหรือบริการ การบังคับคนมาขอทาน การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น รวมถึงกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร จึงสมควรกำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาและพิธีสาร จัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งปรับปรุงการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายให้เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหาย

๑.๒ กำหนดให้มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์ค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่

๑.๓ กำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงาน หรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของบุคคลนั้น

๑.๔ กำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการและกำหนดอัตราโทษ เพื่อเป็นการป้องกันและขจัดการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ รวมทั้งกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเพื่อเป็นการอนุวัตการให้เป็นไปตามพิธีสาร ค.ศ. ๒๐๑๔ ส่วนเสริมอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๒๙ ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. ๑๙๓๐ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน สังคม และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ

/๒. มาตรการ...

๒. มาตรการสำคัญของกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา

๒.๑ กำหนดนิยามความหมาย "พนักงานเจ้าหน้าที่"

๒.๒ กำหนดให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๓ หมวด ๑ บททั่วไป

(๑) กำหนดองค์ประกอบการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (มาตรา ๖)

(๒) กำหนดองค์ประกอบการกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (มาตรา ๖/๑)

(๓) กำหนดโทษและความผิดสำหรับผู้ที่ช่วยเหลือ สนับสนุน หรือตระเตรียมเพื่อกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

(๔) กำหนดโทษและความผิดสำหรับความผิดที่กระทำลงโดยการสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป รวมทั้งความผิดที่กระทำลงโดยการร่วมกันกระทำผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไปหรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม (มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐)

(๕) กำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์แม้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ก็สามารถลงโทษผู้กระทำผิดในราชอาณาจักรได้ (มาตรา ๑๑)

(๖) กำหนดโทษหนักขึ้นกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ เช่น เป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก วุฒิสภา ข้าราชการ เป็นต้น (มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

(๗) กำหนดให้ผู้แจ้งว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา

๒.๔ หมวด ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

(๑) กฎหมายให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและการกำกับดูแลการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจังมากขึ้น โดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการ ๒ ระดับ คือ

ระดับนโยบาย กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า "คณะกรรมการ ปคม." โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ (มาตรา ๑๖)

ระดับประสานงานและกำกับดูแล กำหนดให้มีคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า "คณะกรรมการ ปกค." โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ (มาตรา ๒๒)

(๒) กำหนดมาตรการการใช้อำนาจทางปกครองเจ้าหน้าที่ในการปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว พักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน ห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราว หรือดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก (มาตรา ๑๖/๑ - ๑๖/๓)

๒.๕ หมวด ๓ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจออกหนังสือเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน ตรวจตัวบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตรวจค้นยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีพยานหลักฐานหรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อยู่ในยานพาหนะนั้น และเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัด เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการค้ามนุษย์หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ตกเป็น

/ผู้เสียหาย...

ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ พยานหลักฐานนั้นอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น หรือทำลายไปเสียก่อน หรือบุคคลนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น (มาตรา ๒๗)

(๒) กำหนดให้มีการคุ้มครองชั่วคราว เป็นการชั่วคราวได้แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายเกินกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งอนุญาต ทั้งนี้ ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกินเจ็ดวัน โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา ๒๙)

(๓) กำหนดให้มีการสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีต่อศาล (มาตรา ๓๑)

๒.๖ หมวด ๔ การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

(๑) กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้นั้น การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณีวัฒนธรรมของผู้เสียหาย การแจ้งสิทธิของผู้เสียหายที่พึงได้รับการคุ้มครองในแต่ละขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการช่วยเหลือ ตลอดจนขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือในแต่ละขั้นตอน และต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายก่อนด้วย (มาตรา ๓๓)

(๒) กำหนดให้มีการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (มาตรา ๓๕)

(๓) กำหนดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายและบุคคลในครอบครัว ก่อน ขณะ หลังการดำเนินคดี (มาตรา ๓๖)

(๔) กำหนดให้มีการผ่อนผันให้ผู้เสียหายนั้นผู้ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมเป็นหลัก (มาตรา ๓๗)

(๕) กำหนดห้ามพนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในความผิดบางฐาน (มาตรา ๔๑)

๒.๗ หมวด ๕ กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน โดยให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุน มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน การบริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน มีอำนาจหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ รวมทั้งจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและรับรองทุกปี (มาตรา ๔๒ – ๕๑)

๒.๘ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

(๑) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓)

(๒) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการและนิติบุคคล (มาตรา ๕๒/๑ มาตรา ๕๓/๑)

/(๓) กำหนด...

(๓) กำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงานหรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของบุคคลนั้น (มาตรา ๕๖/๑)

๓. ประโยชน์ที่คาดว่าประชาชนได้รับจากการมีกฎหมาย

๓.๑ เพื่อเป็นการคุ้มครองและป้องกันไม่ให้บุคคลถูกล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์

๓.๒ เพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๓.๓ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดมิติทางด้านสังคมอื่น ๆ เช่น ปัญหาองค์กรอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาขอทาน

๓.๔ ทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และประเทศไทย

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

๔.๑ เนื่องจากรูปแบบของการค้ามนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบซับซ้อนมากขึ้นและเป็นรูปแบบออนไลน์มากขึ้น กฎหมายที่บัญญัติไว้บางรายมาตราอาจไม่รองรับกับสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในปัจจุบัน

๔.๒ บทบัญญัติบางมาตราเป็นคำศัพท์เฉพาะทางด้านกฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานค้ามนุษย์มีหลายวิชาชีพ อาจทำให้เกิดปัญหาการตีความของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกัน

๔.๓ กฎหมายค้ามนุษย์ปัจจุบันมุ่งให้การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นหลัก ในขณะที่สภาพปัญหาความเป็นจริง ไม่ได้มีเพียงแค่ผู้เสียหายเท่านั้น แต่ผู้เสียหายบางรายอาจจะมีผู้ติดตามที่เป็นเด็ก ซึ่งกฎหมายอาจจะยังไม่คลอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่อาจจะต้องได้รับการคุ้มครองเช่นกัน

๔.๔ ด้วยภารกิจของหน่วยงานที่กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการระดับชาติ และอาจมีบางหน่วยงานที่มีภารกิจซ้ำซ้อนกัน สมควรให้มีการทบทวนองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติให้สอดรับกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่เปลี่ยนแปลง และเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในภารกิจหน้าที่ของบางหน่วยงาน

สถิติการดำเนินคดีจำแนกตามรูปแบบการค้ามนุษย์ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

ปี (พ.ศ.)	รวม	ประเภทของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ							
		ค้าประเวณี	สื่อลามก	ผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น	เป็นทาส	ขอทาน	แรงงาน	แรงงานประมง	ขูดรีด/อื่น
๒๕๖๑	๓๐๔	๒๔๙	๔	๕	-	๘	๒๙	๖	๓
๒๕๖๒	๒๘๘	๑๕๘	๑๕	๑๒	๓๓	๙	๓๑	๔	๒๖
๒๕๖๓	๑๓๓	๙๖	๑๗	๖	๐	๒	๘	๒	๐
๒๕๖๔	๑๘๘	๑๓๖	๑๓	๖	๒	๒	๑๕	๒	๑๑
๒๕๖๕	๒๕๓	๑๖๓	๓๔	๘	๑	๓	๓๘	๑	๑

/สถิติ...

สถิติการลงโทษที่ศาลพิพากษาโทษจำคุกแก่จำเลยตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๕

ปี (พ.ศ.)	จำนวนจำเลยที่ศาลพิพากษาจำคุก (คน)	จำคุก ไม่เกิน ๑ ปี	จำคุกเกิน ๑ ปี ไม่เกิน ๒ ปี	จำคุกเกิน ๒ ปี ไม่เกิน ๕ ปี	จำคุกเกิน ๕ ปี ไม่เกิน ๑๐ ปี	จำคุกเกิน ๑๐ ปี
๒๕๕๙	๓๑๐	๑๘	๘	๑๐๐	๑๑๗	๖๗
๒๕๖๐	๓๗๗	๙	๑๐	๑๐๙	๑๑๘	๑๓๑
๒๕๖๑	๒๓๖	๑	๔	๔๗	๖๐	๑๒๔
๒๕๖๒	๒๗๖	๖	๘	๓๘	๑๒๔	๑๐๐
๒๕๖๓	๑๙๙	๘	๑๕	๔๑	๕๓	๘๒
๒๕๖๔	๗๕	๑	๑	๑๑	๒๖	๓๖
๒๕๖๕	๒๐๑	๑	๑	๒๕	๖๖	๑๐๘

ในการนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงขอประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๖ ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย https:www.law.go.th หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ http://m-society.go.th หรือระบบเทคโนโลยีกองต่อต้านการค้ามนุษย์ https://www.e-aht.com/ หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระทรวงแรงงาน https://www.mol.go.th/ หรือแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางคิวอาร์โค้ดท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายอนุกูล ปีดแก้ว)
ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เอกสารแนบท้ายประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คิวอาร์โค้ดสำหรับการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฯ	https://forms.gle/36eUqEztpSBbZPFQA
แบบสอบถามความคิดเห็น ประชาชนทั่วไป	https://forms.gle/hq2ZucLLQVSLZXbN7
ดาวน์โหลดพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	https://drive.google.com/drive/folders/1Lk_oEorVwm0wFWtmbT_ZpFSU9uHXVaJO?usp=drive_link